

[Hastrup.]

har vel fundet, at den beskyttelse, loven ydede dem, efterhånden havde overskredet det rimeliges grænser. Erkendelsen af, at man oppebar en fordel på andres, måske navnlig på de unges og de voksne familiers bekostning, har formentlig også spillet en rolle for Danmarks Lejerforbund, og det er megen anerkendelse værd. Det er forgæves, man leder efter en tilsvarende medmenneskelig og samfundsmæssig forståelse i den henvendelse, som folketinget den 2. marts modtog fra repræsentanter for 6 navngivne københavnske lejerforeninger.

Se, ganske uden hensyn til, hvilke og hvor mange organisationer der har deltaget i forhandlingerne og bidraget til den trufne aftale, er det imidlertid klart, at folketinget har sit eget og selvstændige ansvar. Dette fremgår jo også af den højttærede boligministers bemærkninger om mulighederne for at gå ud over lovforslagets rammer.

Lovforslaget har en række svage punkter. Dette gælder f. eks. bestemmelserne om leje-regulering ved genudlejning, idet man begrænser adgangen til forhøjelse, når en lejlighed bliver ledig og på ny skal udlejes, derved at den hidtidige sats nedsættes fra 25 til 10 pct. af 1939-lejen. Adgangen til lejeforhøjelser ved genudlejning er et meget vigtigt led i bestræbelserne på at nå frem til frie forhold, da man ad denne vej gradvis og hensynsfuldt kan nærme huslejen til markedsprisen. Den medfører en automatisk regulering, som efterhånden vil kunne udligne huslejeniveauerne, og som bidrager til at mindske forskelsbehandlingen mellem dem, der er så heldige at komme ind i den gamle boligmasse, og dem, der er så uheldige at få anvist en af de nye, meget dyre boliger. Det konservative folkeparti ser derfor meget nødtigt, at disse regler forringes eller udvandes. Vi finder tværtimod anledning til, at der bygges videre på dette princip.

Lovforslagets bestemmelser om lejeforhøjelse i ejendomme, der er opført henholdsvis før 1890 og i perioden fra 1890 til 1900, nødvendiggør også en nærmere overvejelse. Ganske vist følger man her de hidtil gældende regler, men det er en kendsgerning, at mange af disse ejendomme er nok så velegnede og brugbare som adskillige af de

ejendomme, der er opført i tiden efter år 1900.

Lovforslagets vigtigste bestemmelser vedrører den generelle forhøjelse af huslejen i de områder, hvor huslejestopet er gældende. Hvor meget huslejeudligning det egentlig vil medføre, er et spørgsmål. Så vidt jeg kan skønne, betyder 25 pct. af 1939-lejen nogenlunde det samme som 5 pct. af lejen i de boliger, der er opført i 1959. Det er det samme beløb nogenlunde i kroner og øre. Det giver nok en forhøjelse, men jo ikke en udligning.

Ser man på de lejeforhøjelser, der er gennemført eller for tiden forberedes i det almennyttige boligbyggeri, konstaterer man også her en betydelig spændvidde i forhold til den private udlejningsmasse. Jeg har fået forelagt nogle eksempler på sådanne forhøjelser i de almennyttige selskaber.

Et af disse eksempler drejer sig om en ejendom, der er opført så sent som i 1949. Her var lejen oprindeligt godt 18 kr. pr. m². Siden blev den forhøjet til 35 kr. pr. m², og nu forhøjes den yderligere til 44 kr. Det er en stigning på 130 pct. — ikke siden 1939, men siden 1949, og en stigning på 24,6 pct. i den i dag gældende leje. Et andet eksempel drejer sig om en ejendom, som er opført i 1950. Den har fået en forhøjelse på næsten 100 pct. siden 1950 og på ikke mindre end 38,9 pct. i den gældende husleje.

Private udlejningsejendomme, opført i 1950, har fået tilladt en samlet forhøjelse på 16 pct., heraf i kraft af forslaget knap 10 pct. i den gældende leje. Det er en meget betydelig forskel, der her konstateres mellem, hvad der tillades og anses for rimeligt i de boliger, der er baseret på den såkaldte omkostningsbestemte leje, og i de boliger, der er baseret på privat investering.

Som forholdene stiller sig på baggrund af de mange års forfejlede boligpolitik, vil en forhøjelse af en størrelsesorden nogenlunde svarende til den, hvormed forslaget opererer, formentlig være i overensstemmelse med, hvad det er muligt at gennemføre inden for et enkelt år, når der skal tages fornødent hensyn for det første til de nuværende lejere, der har indstillet deres tilværelse på husleje-restriktionernes beskyttelse, og som ville blive bragt i alvorlige vanskeligheder ved en pludselig, kraftig forhøjelse af huslejen, og